

ความสามารถของครูบรรณาธิกรณัตามความคาดหวังของผูบบริหาร ครู และครูบรรณาธิกรณั
โรงเรียนมัธยมศึกษา

นายโชติค ทรัพยัคิ

วิทยานิพนธนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณาธิกรณัศาสตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974 - 636 - 144 - 9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

I173LL318

**COMPETENCIES OF SCHOOL LIBRARIANS EXPECTED BY ADMINISTRATORS,
TEACHERS, AND SCHOOL LIBRARIANS OF THE SECONDARY SCHOOL**

Mr. Chotika Subdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974 - 636 - 144 - 9

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

โชติภ ทรัพย์ดี : ความสามารถของครูบรรณารักษ์ตามความคาดหวังของผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษา (COMPETENCIES OF SCHOOL LIBRARIANS EXPECTED BY ADMINISTRATORS, TEACHERS, AND SCHOOL LIBRARIANS OF THE SECONDARY SCHOOL) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ประภาวดี สืบสนธิ์, 125 หน้า. ISBN 974 - 636 - 144 - 9.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถของครูบรรณารักษ์ตามที่ ผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษาคาดหวัง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์จำนวน 500 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์คาดหวังความสามารถของครูบรรณารักษ์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน โดยทุกกลุ่มผู้ตอบคาดหวังในระดับมากความสามารถในด้านวิชาชีพเป็น ความสามารถที่ทุกกลุ่มคาดหวังเป็นลำดับแรกส่วนลำดับถัดไปนั้นต่างกัน ความสามารถอีก 5 ด้านที่ทุกกลุ่มคาดหวังระดับมากได้แก่ ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการวางแผนและการประเมินผล ความสามารถในการเรียนการสอน และความสามารถในด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ส่วนความสามารถในการวิจัยนั้นทุกกลุ่มคาดหวังในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงความสามารถของครูบรรณารักษ์ เพื่อปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในขณะที่สถานศึกษาที่ผลิต ครูบรรณารักษ์สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนหลักสูตรเพื่อให้ได้ครูบรรณารักษ์ที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อผู้วิจัย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C610269 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
KEY WORD:

SCHOOL LIBRARIAN / EXPECTED / COMPETENCY / SECONDARY SCHOOL

CHOTIKA SUBDEE : COMPETENCIES OF SCHOOL LIBRARIAN EXPECTED BY ADMINISTRATORS, TEACHERS, AND SCHOOL LIBRARIANS OF THE SECONDARY SCHOOLS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRAPAVADEE SUEBSONTHI, PH.D. 116 pp. ISBN 974 - 636 - 144 - 9.

The objective of this research is to study the competencies of school librarians expected by administrators, teachers, and school librarians of the secondary schools.

This research is a survey research that using questionnaire as a tool in data collecting. The sample consists of 500 persons of the administrators, teachers and school librarians from secondary school under the Jurisdiction of the Department of General Education in central metropolis.

The results of this research found that the expectation of every sample groups, administrators, teachers, and librarians, are not significantly different. Every sample groups expect all competencies of the school librarian at the high level. The first competency expected by all groups is of the professionalism the rest competencies are expected at high level but in different order. They are the information resources and equipments competency, the management competency, the planning and evaluation competency, the learning and teaching competency and the psychology and behaviour science competency. For the research competency it is the only one being expected at the mid-level.

The results of this research could be used as guidance for the librarians to develop their own for the most efficient practice in school libraries. In addition, the institutes that provide professional education could also use these results as guidance to develop curriculum and courses outline that meet the expected competencies of school librarians.

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติกร

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์
ดร.ประภาวดี สืบสนธิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำปรึกษาและ
ข้อคิดเห็นต่างๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจาก
ทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ศศิ จันทวิมล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ผ่องพรรณ
ถวนานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลทิชา สุทธินิรันดรกุล ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
และให้คำแนะนำต่างๆ

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม
สามัญศึกษาทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญห้องสมุดโรงเรียนทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุง
แก้ไขแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุกัญญา ศรีสืบสาย ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ที่ได้ให้ความ
อนุเคราะห์ด้านข้อมูลงานห้องสมุดของกรมสามัญศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา ที่ได้ให้โอกาสและเวลา ตลอดจนที่ๆ เพื่อนๆ ที่ได้
เอื้อเฟื้อและสนับสนุนในด้านต่างๆ มาโดยตลอด จนทำให้มีวันนี้ขึ้นมาได้

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดาที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็น
กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และอีกบุคคลหนึ่งที่คอยห่วงใย ช่วยเหลือ และเป็น
กำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมาเช่นกัน คือ คุณอำพร ทรัพย์ดี ภรรยาของผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
แนวเหตุผล	4
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากร	5
กลุ่มตัวอย่าง	5
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2. ทัศนวิสัยการมองเห็นที่เกี่ยวข้อง	11
ความสำคัญของห้องสมุดโรงเรียน	11
วัตถุประสงค์และหน้าที่ของห้องสมุดโรงเรียน	12
พัฒนาการของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย	14
พัฒนาการของห้องสมุดโรงเรียนสมัยใหม่	18
แนวโน้มของห้องสมุดโรงเรียนสมัยใหม่	21
ความสามารถของครูบรรณารักษ์	23
3. วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากร	35
กลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	47

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งและเพศ	50
ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา	52
ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	54
ตอนที่ 2 ความสามารถของครูบรรณารักษ์	56
ความสามารถในด้านวิชาชีพ	60
ความสามารถในด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์	63
ความสามารถในการจัดการ	66
ความสามารถในการวางแผนและการประเมินผล	69
ความสามารถในการวิจัย	72
ความสามารถในการเรียนการสอน	75
ความสามารถ ในด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์	78
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
การสรุปและอภิปรายผล	81
การประยุกต์ผลการวิจัย	92
การประยุกต์ผลสำหรับครูบรรณารักษ์	94
การประยุกต์ผลสำหรับสถานศึกษาที่ผลิตครูบรรณารักษ์	96
การประยุกต์ผลสำหรับกรมสามัญศึกษา	98
ข้อจำกัดในการวิจัย	99
แนวทางการวิจัยในอนาคต	99
รายการอ้างอิง	100
ภาคผนวก	103
ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญห้องสมุดโรงเรียน	104
ข. รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	105
ค. หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม	108
ง. แบบสอบถาม	109
ประวัติผู้เขียน	116

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนประชากร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง	5
2. จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน	6
3. กลุ่มวิชาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย	7
4. จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน	8
5. จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูจำแนกตามขนาดของประชากรครูในแต่ละกลุ่มวิชา	38
6. จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูจำแนกตามขนาดโรงเรียนตามโรงเรียนแต่ละแห่ง และกลุ่มวิชา	39
7. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	49
8. จำนวนผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการจำแนกตามตำแหน่งและเพศ..	51
9. จำนวนผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการจำแนกตามตำแหน่งและ วุฒิการศึกษา	53
10. จำนวนผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการจำแนกตามตำแหน่งและ ประสบการณ์	55
11. ความสามารถของครูบรรณาธิการในด้านต่างๆ ที่ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และ ครูบรรณาธิการคาดหวัง	59
12. ความสามารถในด้านวิชาชีพที่ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการคาดหวัง	62
13. ความสามารถในด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ ที่ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการคาดหวัง	65
14. ความสามารถในการจัดการ ที่ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการ คาดหวัง	68
15. ความสามารถในการวางแผนและการประเมินผล ที่ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการคาดหวัง	71
16. ความสามารถในการวิจัย ที่ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการคาดหวัง	74
17. ความสามารถในการเรียนการสอน ที่ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการ คาดหวัง	77
18. ความสามารถในด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ที่ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และ ครูบรรณาธิการคาดหวัง	80